

«Project Διαθεματικής Εξειδίκευσης στο μάθημα των Θρησκευτικών»

Σίσκου Γιολάντα,

Καθηγήτρια ΠΕ01 (Θεολόγος), ΕΠΑΛ Βασιλικών
gsiskou@sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εκπαιδευτική πρακτική βρίσκεται σε εξέλιξη στο ΕΠΑΛ Βασιλικών κατά το σχολικό έτος 2015-16. Αφορά στο Γ' Μέρος του βιβλίου των Θρησκευτικών (Α τάξη 1^{ου} κύκλου) που διδάσκεται στη Β' Λυκείου «Η Ορθόδοξη Εκκλησία προτείνει ένα τρόπο ζωής».

Υλοποιείται σε συνεργασία με μαθητές, οι οποίοι είχαν ήδη εξοικειωθεί στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία από την προηγούμενη σχολική χρονιά, μέσα από το μάθημα των Ερευνητικών Εργασιών, γεγονός που διευκόλυνε την επιλογή της διδακτικής προσέγγισης του κεφαλαίου. Αξιοποιούνται επίσης τα εργαλεία του Web2.0, που δίνουν έμφαση στην ηλεκτρονική συνέργεια και ανταλλαγή μεταξύ των χρηστών, όπως και των σύγχρονων συστημάτων διαδικτυακών δημοσιεύσεων και διαχείρισης περιεχομένου (wiki και WordPress)

Θεωρούμε πως το Project Διαθεματικής Εξειδίκευσης στο μάθημα των Θρησκευτικών αποτελεί μια ολοκληρωμένη πρόταση διδασκαλίας, η οποία αναδεικνύει την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη σε συνδυασμό με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ). Οι μαθητές εργάστηκαν ομαδικά, επεξεργαζόμενοι το θέμα ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ιδιαίτερες γνώσεις που αποκομίζουν από τις ειδικότητες που έχουν επιλέξει, αναπτύσσοντας ταυτόχρονα την οργανωτική τους ικανότητα, την κριτική σκέψη και δημιουργικότητα. Η εφαρμογή της δείχνει πως ανταποκρίθηκαν θετικά, εξαιτίας της ενασχόλησης με εργασίες που αισθάνονται ότι τους αφορούν και σχετίζονται με το μελλοντικό τους επάγγελμα. Η εργασία των μαθητών γίνεται κυρίως εκτός τάξης.

Βασικός στόχος είναι να αξιοποιηθούν στο έπακρο οι δυνατότητες που προσφέρει το Επαγγελματικό Λύκειο στις ΤΠΕ, ίσως περισσότερες από οποιαδήποτε άλλη βαθμίδα της Β/θμιας Εκπαίδευσης, χάρη στον Τομέα Πληροφορικής που διαθέτει. Επιπλέον, στόχος είναι η καλλιέργεια δεξιοτήτων όλων των συμμετεχόντων στη χρήση των Η/Υ. Χρησιμοποιείται η ιστοεξερεύνηση, προγράμματα επεξεργασίας κειμένου και δημιουργίας παρουσιάσεων, στα οποία ήταν αρκετά εξοικειωμένοι οι περισσότεροι μαθητές.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Ομαδοσυνεργατική μάθηση, Wiki, Θρησκευτικά, Ειδικότητα, WordPress

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μέθοδος Project θεωρείται μια βιωματική επικοινωνιακή προσέγγιση διδασκαλίας και μάθησης, ιδιαίτερα συμμετοχική και συνεργατική. Επηρεάζει θετικά τη σχέση παιδαγωγού- μαθητή και καλλιεργούνται οι διαμαθητικές σχέσεις με τη δημιουργία ομάδων, καθώς επίσης και η δημοκρατικότητα. Τα θέματα επιλέγονται ελεύθερα από τους μαθητές με βάση τα ενδιαφέροντα και τους προβληματισμούς τους και διακρίνονται σε α) μοντέλα μικρών projects

/μάθημα ημέρας, β) μεγαλύτερης διάρκειας /εως ένα μήνα και γ) μεγάλης διάρκειας (Περάκης, 2010). Τα projects εντάσσονται στις ευέλικτες ζώνες καινοτόμων δράσεων και συμβάλλουν στη μείωση της αναποτελεσματικής μάθησης, της τυποποιημένης εκπαίδευσης με αδιάφορους μαθητές που δημιουργούν προβλήματα στην τάξη (Bigge, 1990).

Χάρη στα οφέλη της ομαδοσυνεργατικής διάστασης των project και την παράλληλη χρήση των ΤΠΕ, η σύγχρονη παιδαγωγική θεωρία και πράξη ευνοεί την συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευομένων, με σκοπό την καλλιέργεια επικοινωνιακών δεξιοτήτων με τη βοήθεια Δικτυακών εργαλείων. (Παρασκευα & Παπαγιάννη, 2008). Ιδιαίτερα στο wiki, που επιλέχθηκε ως βασικό εργαλείο του project Διαθεματικής Εξειδίκευσης στο μάθημα των Θρησκευτικών, το επίκεντρο είναι ο διαμοιρασμός, η συνεργασία και η δημιουργία ενός συλλογικού προϊόντος και όχι η ανταγωνιστικότητα.

Όσον αφορά στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης, αυτή στοχεύει στον προσανατολισμό του εκπαιδευτικού συστήματος σε μορφές εξέλιξης των παιδαγωγικών δομών με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας της σχολικής εκπαίδευσης και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής της διάστασης (Παρασκευα & Παπαγιάννη, 2008). Ο όρος "διαθεματικότητα" αναφέρεται στη θεωρητική αρχή οργάνωσης του Αναλυτικού Προγράμματος, που καταλύει τα διακριτά μαθήματα, ως πλαίσια οργάνωσης της σχολικής γνώσης και επιχειρεί να προσεγγίσει τη σχολική γνώση ενιαιοποιημένη, όπως προκύπτει από τη σφαιρική μελέτη θεμάτων καθολικού ενδιαφέροντος (Ματσαγγούρας, 2003). Η Λειτουργία και Οργάνωση των ΕΠΑΛ (Ν. 4186, 17/09/2013. ΦΕΚ 193), με την παροχή τμημάτων Ειδικότητας, θεωρούμε ότι εξυπηρετεί την εφαρμογή της διαθεματικότητας.

Αν και το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.13-03-2003. ΦΕΚ 303, σ.3733) προβλέπει την ενίσχυση των κοινωνικοποιητικών λειτουργιών του σχολείου, εντούτοις, η διαθεματική προσέγγιση δεν χρησιμοποιείται ευρέως, ιδιαίτερα στη Β/θμια Εκπαίδευση, στην οποία ακολουθούνται κυρίως τα παραδοσιακά προγράμματα μάθησης.

Ειδικότερα, στο μάθημα των Θρησκευτικών η προσαρμογή του μαθήματος στο διαθεματικό πλαίσιο είναι απαραίτητη και μπορεί να οδηγήσει στην αναβάθμισή του. Η διδακτέα ύλη, χωρίς να αλλάζει στο σκοπό και στις κατευθύνσεις της, μπορεί να συνδεθεί με την ύλη άλλων γνωστικών αντικειμένων και να γίνει πιο ελκυστική, όπως φάνηκε από την μεγάλη συμμετοχή των μαθητών του ΕΠΑΛ στο project. Οι μαθητές θα κατανοήσουν σταδιακά ότι δεν πρέπει να βλέπουν τα θεολογικά θέματα αυτόνομα και ανεξάρτητα αλλά ως θέματα που συνδέονται με τις ανθρώπινες σχέσεις και τη σχέση ανθρώπου και φυσικού κόσμου. (Περάκης 2010). Θέματα τα οποία, σε μια διαθεματική προσέγγιση άπτονται του θρησκευτικού μαθήματος, είναι: η Παγκοσμιοποίηση και οι επιπτώσεις της, Γενετική-βιοηθική, Ανθρώπινα δικαιώματα, ο ρόλος του περιβάλλοντος, τα ΜΜΕ, Ναρκωτικά- αλκοολισμός, Άνθρωπος και τεχνολογία, Τέχνη, Θέατρο κ.α. (Κογκούλης, 2003).

Εκτός από τα μαθησιακά οφέλη του διδακτικού σεναρίου προς τους μαθητές, που αναφέρονται πιο πάνω και αφορούν γενικά στην εκπαίδευση και στο μάθημα των Θρησκευτικών, η εφαρμογή του μπορεί να βοηθήσει θεολόγους, εκπαιδευτικούς φιλολογικών μαθημάτων (Ιστορία, Γλώσσα, Λογοτεχνία) και Ξένων Γλωσσών να κάνουν το μάθημά τους πιο ενδιαφέρον σε σχολεία της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, που προσανατολίζονται κυρίως στα μαθήματα Ειδικότητας, παραμελώντας πολλές φορές τα μαθήματα Γενικής Παιδείας. Η χρήση της διαθεματικότητας καθώς και εύχρηστων

εργαλείων της τεχνολογίας, που είναι αρεστή στους εφήβους, συντελεί σ' αυτό το στόχο.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

Το εκπαιδευτικό σενάριο υλοποιείται στα πλαίσια του μαθήματος των Θρησκευτικών κατά το σχολικό έτος 2015-16, με μαθητές που ήδη από την προηγούμενη σχολική χρονιά είχαν εξασκηθεί στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, στα πλαίσια των Ερευνητικών Εργασιών του Λυκείου. Για την εφαρμογή του σεναρίου ήταν απαραίτητη προϋπόθεση οι μαθητές να είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση Η/Υ, το ελάχιστο σε βασικές γνώσεις επεξεργασίας κειμένου, στη δημιουργία παρουσιάσεων μέσω του σχετικού λογισμικού και στην πλοήγηση στο διαδίκτυο μέσω μηχανών αναζήτησης.

Συστάθηκαν ομάδες εργασίας (2-4 μαθητές) οι οποίες ενημερώθηκαν για τον τρόπο δράσης της κάθε μιας, ανάλογα με το θέμα που ανέλαβαν. Δόθηκαν οδηγίες και επεξηγήσεις, όπου χρειάζονταν, καθώς και επαρκής χρόνος για την συλλογή πληροφοριών. Η εφαρμογή της εκπαιδευτικής πρακτικής ξεκίνησε μετά τα Χριστούγεννα και βρίσκεται σε εξέλιξη. Συμμετέχουν μαθητές από τα τέσσερα (4) τμήματα Γενικής Παιδείας της Β' Λυκείου του ΕΠΑΛ Βασιλικών και θα ολοκληρωθεί στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Αρχικά, για να μπορεί ο κάθε μαθητής να επεξεργάζεται την εργασία της ομάδας του, δημιουργήθηκε ένα wikispace (www.epalvasilikonergasies.wikispaces.com), όπου η κάθε ομάδα έχει το δικό της λογαριασμό, έτσι ώστε να μπορεί να επεξεργάζεται μόνο την εργασία της, χωρίς να μπορεί να παρεμβαίνει σε εργασίες άλλων ομάδων. Το συγκεκριμένο εργαλείο επιλέχθηκε διότι οι μαθητές χρησιμοποιούν τις λειτουργίες της σύνθεσης και της αξιολόγησης σταθερά και με συνέπεια, όταν εργάζονται σε ένα wiki. Επίσης αυξάνεται η δέσμευση όλων των μαθητών, οι οποίοι δεν έχουν πλέον τον παθητικό ρόλο του «καταναλωτή» που δέχεται την πληροφορία η οποία του παρουσιάζεται (με αποτέλεσμα να χάνουν το ενδιαφέρον τους και να την αγνοούν), αλλά ως συντελεστές του wiki απαντούν, κάνουν αλλαγές και βελτιώσεις. Το περιβάλλον του wiki βοηθά στην ανάπτυξη διαπροσωπικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων, ιδιαίτερα στην επίτευξη ομοφωνίας και του συμβιβασμού, μέσα σε ένα περιβάλλον όπου το αποτέλεσμα κινητοποιεί την διαπροσωπική λύση προβλημάτων και συμβάλλει στην ανάπτυξη ουσιαστικών δεξιοτήτων ομαδικής εργασίας.

Στη συνέχεια επιλέχθηκε από τους ίδιους τους μαθητές, στο τέλος της σχολικής χρονιάς, να παρουσιάσουν την εργασία τους με την βοήθεια του wordpress, αξιοποιώντας τις γνώσεις τους από το μάθημα της Ειδικότητας του Τεχνικού Εφαρμογών Πληροφορικής της Β' Λυκείου "Σχεδίαση και Διαχείριση Ιστοτόπων". Άλλωστε, το WordPress είναι μία πλατφόρμα ανοιχτού κώδικα που διακρίνεται για την απλότητα και την ευχρηστία της. Είναι εύκολο στην εκμάθηση και διαθέτει ένα καθαρό και απλό περιβάλλον διαχείρισης, ώστε να βοηθά τον μέσο χρήστη να μπορεί να ανταποκριθεί στην διαδικασία ενημέρωσης και συντήρησης της ιστοσελίδας του. Έτσι δημιουργήθηκε το www.epalvasilikonergasies.wordpress.com το οποίο εμπεριέχει ένα εύχρηστο μενού, με όλες τις ενότητες που αφορούν στο project και μέσα σε αυτές δημιουργήθηκαν υπομενού για να φιλοξενήσουν όλες τις εργασίες των μαθητών, κατά ειδικότητα.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό πως ο σχεδιασμός της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής υλοποιείται εξ ολοκλήρου από τους μαθητές του ΕΠΑΛ Βασιλικών. Ο ρόλος της διδάσκουσας είναι κυρίως συμβουλευτικός, υποστηρικτικός και

ενθαρρυντικός. Ορίστηκε ένας (1) μαθητής σε ρόλο **Συντονιστή** και πέντε (5) μαθητές σε ρόλο **Τεχνικής Υποστήριξης**, οι οποίοι φοιτούν στον Τομέα Πληροφορικής του σχολείου, ένας για κάθε Ειδικότητα.

Η καινοτομία του εκπαιδευτικού σεναρίου έγκειται στο ότι οι μαθητές δεν ακολουθούν τον χωρισμό των τμημάτων Γενικής Παιδείας, αλλά τον χωρισμό τμημάτων Ειδικότητας. Σ' αυτό το σημείο ήταν θετική η συμβολή των συναδέλφων των Τομέων Ειδικότητας που βοήθησαν στην κατανομή των εργασιών, ανά τμήμα, κατά την Α' φάση της διαδικασίας.

Η διαδικασία περιλαμβάνει τρεις φάσεις, οι οποίες θα περιγραφούν αναλυτικά πιο κάτω. Στόχος ήταν να ανατεθούν σε κάθε ειδικότητα εργασίες οι οποίες συνάδουν με τις ιδιαίτερες γνώσεις που αποκομίζουν από τα μαθήματα ειδικότητας και τα προσωπικά ενδιαφέροντα των μαθητών.

Το Γ' Μέρος του βιβλίου των Θρησκευτικών «**Η Ορθόδοξη Εκκλησία προτείνει ένα τρόπο ζωής**» περιλαμβάνει, μεταξύ των άλλων, και τις ενότητες: (11). Τι είναι η Ορθοδοξία, (14). Η εργασία σ' ένα τεχνοκρατούμενο κόσμο, (16). Στον κόσμο της Πληροφορικής, (19). Επικίνδυνες διέξοδοι και η πρόταση της Εκκλησίας, (20). Μπροστά σε προβλήματα βιοηθικής. Οι παραπάνω ενότητες, που περιλαμβάνονται στη διδακτέα ύλη του Υπουργείου Παιδείας, μοιράστηκαν ανάλογα με το περιεχόμενό τους στους μαθητές των τεσσάρων Τομέων του ΕΠΑΛ Βασιλικών ως εξής:

i) Τομέας: Γεωπονίας, Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής

Ειδικότητα: Α) Τεχνικών Φυτικής Παραγωγής. Ενότητα: 19

Τίτλοι εργασιών: "Εξαρτησιογόνες ουσίες και οι θέσεις των Πατέρων της Εκκλησίας"

"Είδη εξαρτησιογόνων ουσιών", "Αίτια που οδηγούν στην εξάρτηση", "Εξάρτηση και ελευθερία", "Αναβολικά", "Trafficking".

Ειδικότητα: Β) Τεχνικών Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής Τοπιών. Ενότητα: 11

Τίτλοι εργασιών: "Νηστεία-Διατροφή-Υγεία", "Νηστεία και Θρησκευματα", "Τα είδη της Ορθόδοξης νηστείας".

ii) Τομέας: Υγείας Πρόνοιας και Αισθητικής Κομμωτικής

Ειδικότητα: Βοηθών Νοσηλευτών. Ενότητα: 20

Τίτλοι εργασιών: "Εξωσωματική- Παρένθετες μητέρες", "Αμβλωση", "Βλαστοκύτταρα", "Ευθανασία", "Κρυογονική".

iii) Τομέας: Οικονομίας και Διοίκησης

Ειδικότητα: Υπαλλήλων Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών. Ενότητα: 14

Τίτλοι εργασιών: "Οικονομική και πνευματική κρίση", "Η ανεργία και ο συνάνθρωπος. Η θέση της Εκκλησίας", "Η έννοια της εργασίας στον Προντεσταντισμό και την Ορθοδοξία".

iv) Τομέας: Πληροφορικής

Ειδικότητα: Τεχνικών Εφαρμογών Πληροφορικής. Ενότητα: 16

Τίτλοι εργασιών: "3D εκτυπώσεις", "Virtual reality", "Η χρήση της Πληροφορικής στην Ιατρική και την Εκκλησία", "Δίωξη ηλεκτρονικού εγκλήματος και Σχολικός εκφοβισμός".

Στην **Α' φάση** έγινε α) Ανάθεση εργασιών στους μαθητές β) Δόθηκαν κωδικοί του wikispace από τον Συντονιστή στην ομάδα Τεχνικής Υποστήριξης για να βοηθηθούν οι μαθητές στην εφαρμογή της επόμενης φάσης.

Στη **Β' φάση** που υλοποιείται από τις αρχές του δεύτερου τετραμήνου, γίνεται η ανάρτηση των εργασιών στο wikispace προς επεξεργασία, από την κάθε ομάδα, σύμφωνα με τις υποδείξεις της διδάσκουσας και τη βοήθεια των μαθητών της ομάδας Τεχνικής Υποστήριξης.

Στην **Γ' φάση** θα γίνει η ανάρτηση των τελικών εργασιών στο WordPress από τον Συντονιστή του project και η παρουσίασή τους στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Γνωστικοί:

- Να κατανοήσουν οι μαθητές τι είναι η Ορθόδοξη Εκκλησία, ποια είναι η φύση και ο χαρακτήρας της χριστιανικής άσκησης και νηστείας.
- Να γνωρίσουν ποια είναι η θέση του χριστιανού για την εργασία μέσα σ' ένα τεχνοκρατούμενο κόσμο.
- Να γνωρίσουν τους στόχους που υπηρετεί η πληροφορική και πόσο αυτοί εναρμονίζονται με την ηθική και πνευματική πρόοδο του ανθρώπου.
- Να κατανοήσουν τα είδη των λανθασμένων διεξόδων που καταφεύγουν σήμερα οι νέοι και να συναισθανθούν τους κινδύνους αυτών των επιλογών. Να αντιληφθούν την πρόταση της Εκκλησίας.
- Να γνωρίσουν την Βιοηθική επιστήμη και τα ηθικά διλήμματα που προκύπτουν στον άνθρωπο, μετά τα τελευταία επιτεύγματα της επιστήμης.

Παιδαγωγικοί:

Να ασκηθούν στην ανάπτυξη πρωτοβουλίας και φαντασίας, μέσα από την ομαδική συνεργασία (εναλλαγή ρόλων, ανταλλαγή απόψεων, ανάπτυξη διαλόγου). Εξοικείωση με την ετεροαξιολόγηση από τους συμμαθητές τους στα πλαίσια της ανατροφοδότησης, παρουσιάζοντας τις εργασίες στην ολομέλεια της Β' τάξης στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Σε σχέση με τις Τ.Π.Ε.:

Όλοι οι συμμετέχοντες στο project να ασκηθούν στον ψηφιακό γραμματισμό κατασκευάζοντας πολυτροπικά κείμενα. Να απομονώνουν τις πληροφορίες του διαδικτύου, που τους είναι απαραίτητες, μέσα από έγκυρες ιστοσελίδες. Ιδιαίτερα οι μαθητές του Τομέα Πληροφορικής, να εφαρμόσουν στην πράξη όσα διδάσκονται στο Αναλυτικό τους Πρόγραμμα στα μαθήματα της Πληροφορικής.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα μαθησιακά οφέλη της εφαρμογής του Project, σύμφωνα με τις σύγχρονες θεωρίες μάθησης του ολικού μορφικού πεδίου, δηλ. η μεταβολή προτύπων σκέψης, απόψεων ή διαισθήσεων, (Bigge, 1990) αναμένονται στο τέλος της χρονιάς. Όμως, η διαδικασία ήδη κινητοποίησε τους μαθητές καθώς εμπλέκονται ενεργά. Υπάρχει, βέβαια, πάντα ο κίνδυνος, όπως σε όλες τις ομαδοσυνεργατικές εργασίες, κάποιοι μαθητές να εργαστούν περισσότερο και κάποιοι λιγότερο.

Η συγκεκριμένη εκπαιδευτική πρακτική εφαρμόζεται για πρώτη φορά στο σχολείο, είτε στο μάθημα των Θρησκευτικών ή από κάποιον άλλο εκπαιδευτικό. Αρχικά επικράτησε μια ευχαριστη έκπληξη αλλά και περιέργεια. Υπήρξε θετική ανταπόκριση, καθώς στο σύνολο των 80 μαθητών της Β' Λυκείου ήδη εκπονούνται 21 εργασίες, με τη συμμετοχή των περισσότερων από αυτούς. Η ενασχόλησή τους με το θέμα, που οι ίδιοι επέλεξαν, τους δίνει τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους από το μάθημα των Θρησκευτικών, της Πληροφορικής, των μαθημάτων Υγείας, Οικονομίας και Γεωπονίας που διδάσκονται παράλληλα στην Β' Τάξη. Η διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη καθώς οι ομάδες κάθε Ειδικότητας ενημερώνουν τη διδάσκουσα για την πορεία των

εργασιών τους και προετοιμάζονται για τη συνεργασία με τον μαθητή της Ομάδας Τεχνικής Υποστήριξης, ώστε να ολοκληρωθεί η Α' φάση από όλες τις ομάδες.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθαρά βοηθητικός (συνοδός-coach), καθώς το σύνολο της εργασίας γίνεται από τους μαθητές. Παρεμβαίνει ελάχιστα, αφήνοντας τη διαχείριση στο Συντονιστή και στην Ομάδα Τεχνικής Υποστήριξης. Θεωρούμε ότι η συγκεκριμένη εκπαιδευτική πρακτική δίνει ώθηση στη μάθηση που θέλει το μαθητή της μετανεωτερικής εποχής να θεωρείται διάφορος αλλά ισότιμος με τους ενήλικες και να συμμετέχει ως ενήλικος στην κοινωνική ζωή με αυτοπροσδιορισμό και συμπροσδιορισμό. Χρησιμοποιείται όμως, επικουρικά, και η συμπεριφοριστικού τύπου μάθηση (θετική ενίσχυση), με τη βελτίωση της βαθμολογίας.

Τέλος, η πλατφόρμα του wordpress θα μπορούσε να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου, μέσω ενός συνδέσμου, χρησιμεύοντας σαν οδηγός καλών πρακτικών του ΕΠΑΛ και οι εργασίες να παρουσιαστούν στο τέλος της σχολικής χρονιάς, παράλληλα με την παρουσίαση των Ερευνητικών Εργασιών και των υπολοίπων Προγραμμάτων του σχολείου.

Θεωρούμε πως το συγκεκριμένο project είναι απλό και εύχρηστο και μπορεί να εφαρμοστεί εύκολα από εκπαιδευτικούς Γενικής Παιδείας των ΕΠΑΛ, οι οποίοι δεν έχουν ιδιαίτερα υψηλές γνώσεις στις ΤΠΕ και συνήθως διστάζουν να τις αξιοποιήσουν.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Κογκούλης, Ι. (2003). *Διδακτική των Θρησκευτικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη.

Ματσαγγούρας, Η. (2003). *Η Διαθεματικότητα στη Σχολική Γνώση. Εννοιολογική Αναπλαισίωση και Σχέδια Εργασίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Παρασκευά, Φ. & Παπαγιάννη, Α. (2008). *Επιστημονικές & παιδαγωγικές δεξιότητες για τα στελέχη της εκπαίδευσης*, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Ρεράκης, Η. (2010). *Σύγχρονη διδακτική των θρησκευτικών*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πουρναράς.

Bigge, M.L. (1990). *Θεωρίες μάθησης για εκπαιδευτικούς*, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.